ఎరమింగిన చేప

చెరువొడ్డున చెట్టుకి ఆనుకొని కూర్చున్నాడు వెంకటరావు. శీతాకాలం ఎండ నును వెచ్చగా వంటిని తాకుతుంది. చెరువులోని కొంగలు ఒడ్డుకు వచ్చి ఎండకాచుకుంటున్నాయి. కొన్ని కొంగలు ఒంటికాలు మీద నిలబడి జపం చేస్తూ నీటిపై తేలి, తళుక్కున మెరసి, నోటి కందకుండా తప్పించుకొని పోయిన చేపల్ని తలుచుకొని జపంవిడిచి లొట్టలు వేస్తున్నాయి.

చుట్టుపక్కల ఆడవాళ్ళు నీళ్ళలో ఓ మునుగు మునిగి, తెల్లగా తోమిన ఇత్తడి బిందెల నిండా నీళ్ళు ముంచుకు పోతున్నారు. ఇంకొందరు అక్కడికక్కడే చాకిరేవు పెట్టి తీరుబాటుగా కబుర్లు, కథలు చెప్పుకొంటూ మధ్య మధ్య బట్టలుతుక్కొంటున్నారు. పిల్లల తల్లులు కొందరు "చలి" అని గట్టెక్కి మారాం చేస్తున్న పిల్లల్ని రెక్కపట్టుకు నీళ్ళలోకి లాగి, పోతుల్ని కడిగినట్లు తోమి, తోమి కడుగుతున్నారు.

ఏదో పిల్లలు అల్లరికోసం అరుస్తారేకాని, చెరువులో నీళ్లు అంత చల్లగా వుండవు... అనుకొన్నాడు వెంకటరావు. రోజూ అతడీపాటికి స్నానం, ధ్యానం ముగించి ఇంటిదారిపడతాడు. కాని ఆ రోజు ఏదో కారణాన అతనిలో స్తబ్ధత ఏర్పడింది. అంత తొందరగా స్నానంచేసి ఇంటికి పోకపోతే మించిపోయే రాచకార్యాలేం లేవు అనిపించింది. గట్టుమీద కూర్చుని చెరువులో చేపలుపడుతున్న జాలరిపిల్లల్ని చూస్తూ చాలాకాలం గడిపాడు. ఆ పిల్లలు రోజూ తెలతెలవారుతుండగా చేపల వేట మొదలు పెడతారు. ఎండ నడి నెత్తికెక్కి కడుపులో కరకర లాడేవరకు ఆ పనిలో నిమగ్నమయ్యే వుంటారు. ఇంత పరిశ్రమకి ఫలితంగా దొరికినరోజు ఏ కొద్దిపాటో చిన్న చిన్న చేపలు దొరుకుతాయి. లేనిరోజు అవీ లేదు. అయినా తమ ప్రయత్నం మాత్రం వాళ్లు మానరు. ముల్లు చివరికి ఎరకట్టి గాలం నీటిలో వేసి ఆశగా ఎదురు చూస్తుంటారు.

ఎన్నో చేపలు నీటిలో మెరుస్తూ అటు ఇటు తిరుగుతూంటాయి. కొన్ని ఎరకు ఆ మాత్రం యీ మాత్రం దూరంలో తప్పిపోతాయి. కొన్ని చూసినా ఏం తిండిలెద్దూ అనే విరక్తి భావంతో వదలిపెడతాయేమో అనిపించేది వెంకటరావుకి. లేకపోతే కంటపడిన ఆహారాన్ని అంత దగ్గరలో ఒదులుకొని దూరంగా ఎందుకు వెతుక్కొంటూ పోతాయి? బహుశ వాటి ఆయువు ఇంకా మూడి వుండదు, లేక ఆ మాయా వాగురంలోని మర్మం గురించి వాటి అమ్మో, అమ్మమ్మో హెచ్చరించి వుంటారు అనుకొనేవాడు వెంకటరావు.

కాని, సంతతం కన్పించే ఆ ఆకర్షణ నుంచి ఎంతకాలం తప్పుకు తిరగ్గలవు? ఎప్పుడో అప్పుడు కడుపు నిండుతుందన్న ఆశతో, అయాచితంగా ఆహారం దొరికిందన్న సంతోషంతో ఆ ఎరనికాస్తా మింగి ఊరుకుంటాయి. మొదట రుచిగా నోట చవు లూరించే ఆ ఆహారం పొట్టలో కసుక్కున ముల్లులాగా దిగి, ప్రాణం గిలగిల్లాడినప్పుడు వాటికి తెలుస్తుందేమో?

తాము మోసపోయామని విచారిస్తాయేమో? కాని ఫలితం శూన్యం. అప్పటికే జరగవలసిన క్రియ జరిగిపోతుంది. ఇంక వాటికి విముక్తి వుండదు, అంతటితో ఆ బ్రతుకు సరి.

మోసపోయి ఎరనిమింగి గిలగిల్లాడేవి చేపలొక్కటేనా అని ఆలోచించేవాడు వెంకటరావు. కాదు, ప్రతి ప్రాణి తన జీవితంలో ఏదో రకమైన ఎరలో తగుల్కొంటూనే వుంటుంది. అతి తెలివైన వాణ్ణి అనుకొని మురిసిపోతున్న మనిషి కూడా ఒక్కోసారి ఆ ఆకర్షణకి లోనై ఆ ఎరని కమ్మగా అరగిద్దామని ఆశపడతాడు. కాని ఒకసారి మింగినదాన్ని తిరిగి బయటికి తియ్యలేడు. ఆ బాధ అనుభవించవలసిందే.

వెంటకరావుకెందుకో ఆ రోజు ఆలోచనలన్నీ ఎప్పుడో గడిచిపోయిన తన జీవితం చుట్టూ, ఎదురుగా నీటిలో పరుగులు పెడుతున్న చేపల చుట్టూ తిరుగుతున్నాయనిపించింది. "ఛీ.... ఈ చేపలకీ నాకూ సామ్యం ఏమిటి? రెండింటిని కలిపి ఆలోచించడమేమిటి?" అనుకున్నాడు. జాలరి కుర్రాడు హుషారుగా ఈలవేస్తూ గాలం పైకి లాగాడు. గాలం చివర సూర్యకాంతిలో తళతళ మెరుస్తున్న చేప, కడుపులోని రక్తాన్ని, కన్నీటిని కలిపి కారుస్తుంది. జాలరి కుర్రవాడు చేపని పదిలంగా తీసి ప్రక్కన ఇసుకలో పెట్టాడు. ఎరమింగి ఒడ్డున ఇసుకలో గిలగిల కొట్టుకొంటున్న చేప "నీకూ నాకూ సామ్యం లేదా వెంకటరావూ" అని ప్రశ్నించింది.

వెంకటరావుకి, ఆ సామ్యం అట్టే గాలించనవసరం లేకుండానే దొరికి పోయింది. తమ ఇద్దరిమధ్యగల సామ్యమేమిటో తనకి తనే అప్పచెప్పు కొంటున్నాడు వెంకటరావు.

అరవై రూపాయల జీతంగల ఉద్యోగాన్ని, అమాయకురాలైన అన్నపూర్ణని అతనిచేతుల్లో పెట్టి తన బాధ్యత తీరిపోయినట్లు పరలోక ప్రయాణం కట్టాడు వెంకట్రావు తండ్రి. అన్నపూర్ణ తలిదండ్రులు ఆపాటి బాధ్యత కూడ నిర్వహించ లేదు. అన్నీ మేనమామకే వదలి ఏనాడో తరలిపోయారు. వెంకటరావు కాళ్ళు కడిగి, కన్యను చేతిలో పెట్టి "ఇదిగో అబ్బాయి ఇంక నీదే పూచీ" అని బరువు దింపుకున్నాడు అన్నపూర్ణ మేనమామ.

పదేళ్ళు అటునుండి ఇటు తిరిగేసరికి కరువు కాటకాల భత్యాల మూలంగా వెంకటరావు జీతం నూటపాతిక్కి పెరిగింది. జీతంతోపాటు సంసారం కూడా పెరక్కపోతే ఏం అందంగా వుంటుందని అన్నపూర్ణ ముగ్గురు బిడ్డల్ని కనింది. ఫామిలీ ప్లానింగు వాళ్ళ ప్రబోధాలు చెవినిపడి బుర్రకెక్కేసరికి అన్నపూర్ణ నాల్గవబిడ్డకి స్వాగతం పలికేందుకు సిద్ధంగా ఉంది.

ఇంతకన్న ఎక్కువమంది బిడ్డల్ని కనకూడదని వెంకటరావు తీర్మానించుకున్న నెలరోజులకే అన్నపూర్ణ నాలుగో బిడ్డని వెంటబెట్టుకొని తలిదండ్రుల్ని చూసొస్తానని స్వర్గానికి ప్రయాణం కట్టింది.

కష్టంలో ఉన్న వెంకటరావుని అన్నపూర్ణ అమ్మమ్మ ఆదుకొంది. "నీకేం భయం లేదు నాయనా, నీ బిడ్డల్ని నేను చూచుకొంటాను. భగవంతుడు రక్షించి, పదేళ్ళు చల్లగా గడచిపోతే నీ పిల్లలు చేతికందుతారు" అంది ఓదార్పుగా.

అన్నపూర్ణ పోయిన మరునాటి నుండి ముగ్గురు పిల్లలతండ్రి, ముప్పై ఏళ్ళు పై బడ్డ నూటపాతిక రూపాయల గుమాస్తాగా రింటిచుట్టూ కన్యాదాతలు కాలికి బలపాలు కట్టుకు తిరిగారు. అయినా వెంకటరావు చలించలేదు. కళ్ళెదుట నిల్చిన ఆడపిల్లలకు, రవివర్మ ఫొటోలో మేనక ముందు నిల్చిన విశ్వామిత్రుడి ఫోజులో చెయ్యడ్డం పెట్టాడు. హితవు చెప్పబోయిన పెద్దల ముందు "నాకీ జన్మకి ఇంతే సౌఖ్యం రాసిపెట్టున్నది. లేకపోతే అన్నపూర్ణే బ్రతికుండేది" అని కళ్ళనీళ్ళు కార్చేవాడు.

వెంకటరావు కోసం ఆరేళ్ళపాటు స్వర్గలోక ప్రయాణం వాయిదా వేసుకొన్న అన్నపూర్ణ అమ్మమ్మ మాటమాత్రంగానైనా చెప్పకుండా ఒక రోజు రాత్రికిరాత్రే పరలోకానికి పరారయింది. పాపం వెంకటరావు రెండు పూటలా చెయ్యి కాల్చుకొంటూ పిల్లలది. తనది కడుపు నింపుకొంటూ, కాలాన్ని ఈడ్చుకొచ్చాడు.

నిజానికి చేపకి, వెంకటరావుకి వున్న సామ్యం కోసమే ఈ కథైతే అతడు ఇక్కడి నుంచే ఆలోచించవచ్చు. అయినా ఎందుకో తన జీవితానికి శ్రీకారం చుట్టినప్పటి నుండి తన కథ చెప్పుకోడం వెంకటరావుకో సరదా.

ఈడొచ్చిన ఆడపిల్లలిద్దరికీ బరంపురం పట్టుపంచె శృంగవరపు కోట కంచెంబు లాంఛనాలుగా ఇచ్చి ఒక వరహా వరకట్నంగా ఇచ్చి వైభవంగా పెళ్ళిళ్ళు చేసాడు వెంకటరావు. పసుపుకొమ్ము, కొబ్బరిబొండం సారెగా తీసుకొని ఆడపిల్లలు అత్తారింటి ముఖం పట్టాక మిగిలింది వెంకటరావు, మెట్రిక్యులేషన్ పాసైన కొడుకు. పిల్లాడి చదువుకోసమని అధికార్ల కాళ్ల పట్టుకొని పట్నం ట్రాన్స్ఫర్ చేయించుకొన్నాడు వెంకటరావు. అక్కడ ఒక భాగం ఇంట్లో అద్దెకిదిగి, అమ్మయ్యా అని స్థిమితపడ్డాడు. తన బరువు బాధ్యతలు చాలావరకు తీరిపోయాయని సంతోషించాడు.

ఆ ఇంటాయన వయసుమళ్ళిన వృద్ధుడు. అతనికున్న బంధమల్లా, పెంకులు చెల్లా చెదరై సూర్యచంద్రుల్ని ఇంట్లో కట్టివేసిన ఆ యిల్లు, తల్లిదండ్రుల్ని కోల్పోయి గుండెలమీద కుంపటిలా వున్న వయసులోవున్న మనుమరాలు. ఆ పిల్ల పేరు అరుణ. చురుకైన పిల్ల. తాతయ్యంటే అరుణకి చెప్పలేనంత అభిమానం. తాతయ్య ఏపనైనా కళ్ళతో ఆదేశిస్తే చాలు "తూచా" తప్పకుండా చేసుకుపోతుంది.

ఇల్లు, వాకిలి పొందిగ్గా దిద్దుకొని, ముసలాయనకి కావలసిన రీతిగా వండిపెట్టేది. వెంకటరావంటే ముసలాయనకి, అరుణకి చాలా అభిమానం. "మీరేంవండు కుంటారు? ఆ కూరా, బియ్యం ఇటు పడెయ్యండి. మా అరుణ వండి పడేస్తుంది" అనేవాడు ముసలాయన. ఒకదానికి మరొకటి కల్పించి నాలుగురకాల పదార్థాలు రుచికరంగా వండి నట్టింట పెట్టేది అరుణ. అన్నపూర్ణ పోయాక అంత రుచికరమైన భోజనం వెంకటరావు తిన్నది తిరిగి ఆ రోజుల్లోనే. తమ ఇంటితోపాటు వెంకటరావు వాటా కూడా తుడిచి శుభ్రపరిచేది అరుణ. మగాడి జీవితానికి ఆడదాని ఆవశ్యకత ఆనాడు కొత్తగా అర్థమైనట్లయింది వెంకటరావుకి.

"మరీ అంత పూసుకు తిరగడమేమిటి? ఈ సపర్యలన్నీ ఎవరుకోరారు?" అనేవాడు కొడుకు. అరుణన్నా, ఆ ముసలాడన్నా ఆ పిల్లాడికి ఎందుకో తగని కోపం. బహుశ తనని తప్పుకొంటూ తండ్రిని రాసుకొంటూ అరుణ తిరుగుతూండడమే కారణం కావచ్చు. "ఇలా కల్లబొల్లి కబుర్లు చెప్పి ఏదో లాగాలనుకొంటున్నారు" అనేవాడు.

"వాళ్ళకి మనదగ్గరి నుండి లాగేందుకేముంటుంది? పాపం మంచి వాళ్ళు కాబట్టి, మనకి కడుపులో చల్ల కదలకుండా అన్నీ అమర్చి పెడుతున్నారు. అరుణ మనకోసం ఎంత కష్టపడుతుంది?" అనేవాడు వెంకటరావు. "ఏమైనా ఆ పిల్ల మనింట్లో అయినదానికి కానిదానికి పూసుకు తిరగడం, నీవైపు అదోలా చూడ్డం నాకేం బాగాలేదు" అని తన అక్కసు వెళ్ళబుచ్చేవాడు కొడుకు.

"ఎలా చూస్తుందిరా?" కొడుకునైతే మాటవరసకి ప్రశ్నించాడేకాని, ఎలా చూస్తుందో వెంకటరావుకి తెలియక కాదు. ఆ పిల్ల అలా చూస్తుంటే అతనికి ఎంతో సంతోషంగా వుండేది. ఏదో కమ్మని కలల్లో లీలగా తేలిపోతున్నట్లు మల్లెపూల పరిమళాలు, చల్లని పిల్లతెమ్మెర, శుక, పిక కూజితాలు, కోకిల తియ్యనిగానం ఇంకా ఇలాటివే ఎన్నో తనని చుట్టుముట్టినట్లనిపించేది. ఏ అద్భుత శక్తి వల్లనైనా రాత్రికి రాత్రి తను పాతికేళ్ళ పడుచువాడు అయిపో కూడదా అని ఆశించేవాడు.

అతడు ఆశించినట్లు పడుచువాడు కాలేకపోయినా ఆ పిల్ల చూపులకు కొడుకు చూడకుండా చూపులతోనే జవాబు నిచ్చేవాడు.

ఒకరోజున అకస్మాత్తుగా అరుణ తాతగారికి అదివరకు ఎంత కాలంగానో వున్న ఉబ్బసజబ్బు విజృంభించి ప్రాణంమీదికొచ్చింది. ఇంటి మీదున్న నాలుగు పెంకులు ఎగిరిపోయేలా దగ్గుతూ మధ్యమధ్య మనుమరాలి పెళ్ళి చెయ్యకుండా కన్ను మూస్తున్నందుకు రాగాలు పెట్టాడు ముసలాయన.

"నీ కన్యాయం చేశానమ్మా. నిన్నొంటరిగా వదలిపోతున్నానే తల్లీ. ఇంక నిన్ను చూసే వాళ్లెవరే అమ్మా. నీకు పెళ్ళెలా అవుతుందే అరుణా" అంటూ చిన్న పిల్లాడిలా మనుమరాల్ని పట్టుకొని ఏడుస్తున్న తాతగారిని చూసేసరికి వెంకటరావు గుండె కరిగిపోయింది. అలా కరిగి కారుతున్న గుండెలో అరుణ అమాయకపు చూపు, మైనం మీద బొమ్మలా హత్తుకుపోయింది.

"మీకు అభ్యంతరం లేకపోతే అరుణను నేను పెళ్ళాడుతాను తాతగారూ. నాల్గురోజులకల్లా మీకు నయమౌతుంది. మీ చేతుల మీదుగానే మనుమరాలి పెళ్ళి చేద్దురుగాని" అని ముసలాయనకి ధైర్యం చెప్పాడు వెంకటరావు.

అతని నోటిమాట చలువవల్ల ముసలాయనకి నాల్గురోజులలోపునే నయ మయింది. ఓ శుభముహూర్తాన అరుణ వెంకటరావు భార్య అయింది. ముసలాయన నల్లమందు బాకీలకి ఇల్లు అమ్మి, అప్పు తీరగా మిగిలిన సొమ్ము ఆ నల్లమందు కొట్లోనే జమకట్టి

వచ్చాడు వెంకటరావు. పాపం ఇంకా ఆ సొమ్ములో అరవై పైసలు మిగిలుండగానే కన్ను మూశాడు అరుణ తాతయ్య.

అరుణ కాపురాని కొచ్చిన ఒకటి రెండేళ్ళు సుఖంగా ఏం గడిచాయో? అటు తర్వాత ఏ సంక్రాంతీ వారింట్లో ఇంగువ, వెల్లుల్లి వాసనలని వెదజల్లకుండా గడవలేదు. వెంకటరావు రిటైరు అయేనాటికి అరుణ ఆరుగురు ఆడపిల్లల్ని కని ఏడోసారి వంశోద్ధారకుడు పుడతాడని ఆశగా చూస్తుంది. వెంకటరావుకి కొడుకున్నా, ఆమె కడుపున మగపిల్లాడు పుట్టందే ఆమెకి తృప్తి కలుగలేదు మరి. అందుకే మొదటి కాన్పు నుంచి ఈసారి మగపిల్లాడు అని ఆశతో ఎదురు చూస్తుంది. ఆ భగవంతుడు కరుణించకపోతే ఆమేం చెయ్యగలదు? నిరీక్షించడం తప్ప.

అన్నపూర్ణతోనే తన జీవితంలో సుఖం అంతమైపోయిందనుకొన్న వెంకటరావు, అరుణ కన్పించాక తన అభిప్రాయం తప్పనుకున్నాడు. తను కోల్పోయిన జీవితానందాన్ని తిరిగి పొందగోరి ఆశతో అడుగులు ముందుకు వేశాడు.

ఆలోచనలలో, ఆశలలో అతని జీవనలత బాగా చిగురించి పుష్పించింది. కాని ఆచరణ కొచ్చేసరికి ఆ లత సరిగా పాలన, పోషణలేక తగినన్ని నీళ్ళులేక ముడుచుకుపోయి ముణగాకు వేసి వాడిపోయింది.

ఇంటికి వచ్చేసరికి ఈగల్లా ముసిరే కూతుళ్ళనీ, ఏడాదిలో ఆర్నెల్లు బాన కడుపుతో, ఊచకాళ్ళతో ఊగులాడే భార్యనీ చూసి, తను ఆర్థికంగా ఆదుకోలేనంత సంసారాన్ని పెంచుకొన్నందుకు లోలోపల కుమిలిపోవడం తప్ప వెంకటరావుకి వేరుమార్గం లేకుండాపోయింది. అతను ఆశించిన సుఖ జీవనం కుళ్ళి, మురుగు కంపుకొడుతున్న సమయాల్లో, దాన్ని పెళ్ళగించి అతనికి మరీ బాధ కల్గించేవాడు కొడుకు.

"లేకేం చేపా! నీకూ, నాకూ చాలా సామ్యం వుంది. ఇద్దరం వెనక విపత్తులు చూసుకోకుండా కడుపు నిండుతుందన్న ఆశతో, వాంఛ తీరు తుందన్న ప్రలోభంతో కళ్ళు మూసుకొని ఎరమింగి వూరుకొన్నాం. ఇప్పుడది మన ప్రాణాలను తోడుతుంది. ఈ బాధ అనుభవించటం మినహా మనకి వేరు మార్గంలేదు" అన్నాడు వెంకటరావు.

కాని ఆ మాటలు వినేందుకు ఎరమింగినచేప అక్కడ లేదు. అది జాలరి వాడింట్లో కుండలో ఉడుకుతుంది.